

שאלון תפיסה סובייקטיבית של הטראומה

Subjective Traumatic Outlook (STO)

תיאור השאלון: שאלון של Palgi, Ben-Ezra, & Shrira (2017), תרגום לעברית Palgi et al. (2017), תרגום לערבית Rabab Abu Al Higa (2017), שאלון בן 5 פריטים, אשר מתמקדים בחוויה של השינוי הפסיכולוגי שעבר האדם מאז האירוע הטראומטי. השאלות מתמקדות בפערים בהם חש הנבחן בין העולם לפני הטראומה והעולם היום, ובין העולם הפנימי הטראומטי לעולם החיצוני הממשי. פערים אלו מייצגים כשלים במנטליזציה של האירוע הטראומטי, ומייצגים לכן תפיסה פגועה וטראומטית יותר. הנבחן מתבקש לדרג את המידה בה הוא חווה את התחושות השונות שבפריטים במהלך החודש האחרון, בסולם ליקרט בן 5 נקודות (1=כלל לא, 5=במידה רבה מאוד).

מהימנות ותוקף השאלון נבחנו על 5 מדגמים שונים, כולל מדגמים מישראל, ובכללם שני מדגמים קליניים: האחד של אנשים מצפון הארץ שנחשפו לירי טילים בזמן מלחמת לבנון השנייה, והשני של נפגעות תקיפה מינית. כל המדגמים עברו ניתוח גורמים, והראו ציונים טובים המחזקים את המבנה הפקטוראלי של השאלון. לשאלון נמצאו נתונים פסיכומטריים גבוהים: השאלון בעל מהימנות עקביות פנימית טובים (מדד אלפא קרונברך נע במחקרים השונים בין 0.76-0.85), ומהימנות מבחן-מבחן חוזר לאחר כחודש גבוהה (0.77).

בנוסף נמצא כי השאלון בעל נתוני תוקף מתכנס ומבחין עם שאלונים נוספים של טראומה (PCL-5), טראומה פסיכולוגית (WAS, PTCL, CES), ושאלוני סומטיזציה (PCP), שאלון בריאות כללית (GHQ) ושאלון דיכאון (CES-D). החוקרים מפרשים ממצא זה כעדות לכך שהשאלון בוחן גורמים דומים לזה הנבחנים בשאלוני טראומה וטראומה פסיכולוגית, עם זאת בעל יתרונות פסיכומטריים על רובם, והינו שונה ממדים של בריאות, דיכאון וסומטיזציה שהינם גורמים הקשורים אליו אך נפרדים. במאמר הכולל שני מחקרים לונגיטודינליים שפורסם לאחרונה על נבדקים במחצית השנייה של החיים המתגוררים ביישובי רצועת עזה, נמצא כי ה-STO מנבא את הסבירות לפתח PTSD כרוני כשנתיים מאוחר יותר.

צינון השאלון: ציון השאלון הינו סכום פריטי השאלון.

פרוש הציון: אין נורמות קיימות לפרוש השאלון לנבחן יחיד, עם זאת, ניתן להשוות את ציוני הנבחן לממוצעים וסטיות תקן אשר דווחו במחקרים שונים. המחקר מצביע על כך כי הסכום של כלל הפריטים לכלל השאלון באוכלוסיות שאינן קליניות החיות בישראל הינו בסביבות 8-9 עם סטית תקן של 4-5. באוכלוסיות קליניות קשות כמו של נפגעות תקיפה מינית קשה, נמצא כי הסכום היה כ- 18 עם סטית תקן של 5.

בנוסף, נמצא כי ציון 14 ומעלה בשאלון ה-STO מצביע על סבירות גבוהה לקיום PTSD על פי שאלון ה-PCL-5, ואילו ציון 13 ומעלה מצביע על סבירות גבוהה לקיום PTSD על פי ההצעה לאבחנה על פי ה-ICD-11 (Palgi et al., 2017; 2018).

שלמי תודה: בהכנת דף מידע זה סייע פרופ' יובל פלגי, החוג לגרונטולוגיה אוניברסיטת חיפה

מקורות:

Palgi, Y., Ben-Ezra, M., & Shrira, A. (2017). The theoretical and psychometric properties of the Subjective Traumatic Outlook (STO) questionnaire. *Psychiatry Research*, 253, 165-173.

Palgi, Y., Avidor, S., Shrira, A., Bodner, E., Ben-Ezra, M., Zaslavsky, O., & Hoffman, Y. (2018). Perception counts: The relationships of inner perceptions of trauma and PTSD symptoms across time. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*.